

Respondemus ad assumptionem argumenti, animam non trahi ex Adamo, quasi ab Adamo fiat, vel ex Adami anima fiat, sed tamen esse partem hominis qui vere trahitur ex Adamo. Quare neganda est illa consecutio: Igitur nec peccatum trahitur ab Adamo. Neque enim, ut peccatum ex Adamo trahatur, necessarium est, ut anima fiat ab Adamo, sed satis est, si homo ipse ejus pars est anima, fiat ab Adamo.

Porro vere et proprie dicitur homo hominem generare, tametsi anima non producat ab homine, sed inspiretur a Deo. Nam generatio non terminatur ad productionem formæ, vel materiæ, sed compositi.

Proinde quanimam cum carne conjungit, is vere hominem facit. Conjungit autem animam cum carne is, qui materiam ita disponit, quod facit homo per generationem, ut infallibiliter anima consequatur. Homo igitur hominem per generationem, vere producit, undecumque existat anima.

Ex quo intelligimus, non solum non impediri traductionem peccati ex eo, quod animæ creentur a Deo, sed neque multum juvari, vel illustrari, si animæ hominum intelligantur fieri ex propagine; quemadmodum animæ bestiarum fiunt. Nam bestiarum animæ non fiunt ex propagine, quasi pars aliqua animæ parentum trajiciatur in prolem (pater enim solum præbet semen, quod superfluum alimenti, et mater sanguinem menstruum, qui est etiam superfluum alimenti, et neutrum est pars animantis); sed quia parentes generando disponunt materiam usque ad animationem.

Itaque sive animæ flant ex propagine, sive inspirentur a Deo, non potest reddi commodior et expeditior ratio traductionis peccati, quam sit ea, quam assignavimus, quia videlicet quicumque per carnalem generationem concipiuntur, veri sunt Adæ filii. Proinde nulla causa est, cur propter originale peccatum de animalium creatione amplius dubitemus.

(1) Rom. V, 12; I Corin. XV, 22.

CAPUT XIII.

Non ab Evo, sed a solo Adamo peccatum originale trahi.

Explicavimus hætenus primam controversiam de peccato originis, quæ erat: An sit aliquod peccatum, quod per generationem trajiciatur in posteros. Nunc antequam ad alteram controversiam principalem, quæ erit de natura peccati originis, veniamus, tractandæ videntur tres questiones breviores. Prima, unde hoc peccatum trahatur. Altera, ad quos trahatur. Tertia, quod peccatum trahatur.

De prima questione illud est certum, hoc peccatum ex Adamo trahi. De illo enim Apostolus dicit: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, etc.* ad Roman. v. Et: *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur*, I ad Corinth. xv. (1). Duo sunt, quæ in controversiam vocari possunt, unum, si Eva sola peccasset, Adamo in innocentia permanente, an peccatum Evæ ad posteros traduceretur; alterum, si primi parentes non peccasset, peccasset autem Cain, vel aliquis alius ex posteris Adæ, utrum peccatum illud ad filios dimanaret.

Quod ad priorem questionem attinet, conveniunt omnes, peccatum proprie dictum non fuisse trajiciendum in posteros, si sola Eva peccasset; tamen in eo dissentiunt, quod aliqui existimant, ex peccato solius Evæ dimanaturam in filios moriendi necessitatem, et cætera incommoda, quæ mortalitas secum trahit.

Alii contra disputant, neque peccatum, neque moriendi necessitatem in filiis Adæ locum habitura ex peccato solius Evæ. Quæ sententia posterior est S. Thomæ in 1. 2. quæst. 81. art. et sine dubitatione verissima. Nam peccatum originale contrahimus, quia cum Adam peccavit, in illo fuimus, ut in activo principio. Non fuimus autem in Eva, ut in activo principio, cum mater non virtutem activam, sed materiam solum ad prolem generandam præbeat. Quod si peccatum ab Eva non trahimus, certe nec mortem ab illa trahimus, quæ est pena peccati. *Stipendium enim peccati mors*, Roman. vi. Quare Scriptura non dicit: In Eva om-

nes moriuntur, sed *in Adam omnes moriuntur*, I Corinth. xv. (1). Et tamen cum Eva prius peccaverit, quam Adamus, si ab Eva mortem traheremus, omnino dicendum fuisset: In Eva omnes moriuntur.

Scribit quidem Ecclesiasticus cap. 25. A muliere initium factum est peccati, et per illam morimur omnes. Sed aliud est, per illam, aliud, in illa; per illam morimur, quia illa occasionem peccandi viro suo præbuit, unde mors consecuta est; at non in illa, sed in Adam omnes moriuntur, quia non Evæ, sed Adæ peccatum commune fuit omnibus et ideo illo peccante, omnes in illo peccavimus, et illo moriente, omnes in illo mortui sumus. Denique Concilium Arausicanum canon. 2. statuit, non posse mortem sine peccato ad homines transire, nisi injustitia Deo detur, et contradicatur Apostolo dicenti: Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, et per peccatum mors.

Jam vero quod attinet ad alteram questionem, communis sententia est, si primus homo non peccasset, qui totius naturæ personam gerebat, quocumque alio peccante, peccatum futurum fuisse personale et particulare, et ideo posteritatem ejus inficere et vitari minime potuisse. Videtur quidem S. Thomas contrarium indicare quæst. 5. de malo, art. 4. ad ult. sed fortasse corruptus est is locus.

CAPUT XIV.

Ad filios fidelium peccatum originis pertinere, quemadmodum ad filios infidelium.

Alteræ quæstio erat, ad quos peccatum originale trajiciatur. Et quidem in controversiam revocari non debet, an trajiciatur ad eos, qui ex Adamo per carnalem generationem minime descendunt. Neque enim dubitari potest, quin Dominus Jesus Christus, qui non ex semine viri, sed Spiritus sancti virtute in utero Virginis conceptus fuit, originali peccato caruerit. Et eadem ratio esset, si aliquis alius per divinam potentiam aliunde, quam ex Adam originem duceret. Itaque solum quæstio est utrum omnes, qui per carnalem generationem ex Adamo nascuntur, trahant originale peccatum. Siquidem non pauci

ex hæreticis sine peccato originis concipi, ac nasci volunt omnes filios fidelium: multi autem ex Catholicis, Virginem Deiparam omnis omnino peccati, etiam originalis expertem fuisse contendunt. De utraque sententia breviter disseremus.

Igitur Huldricus Zwinglius in lib. de Baptismo, et in declaratione de peccato originis, tamquam rem certam et exploratam docet, nihil esse in filiis fidelium, etiam ante baptismum, quod proprie peccatum dici possit: quamquam probabiliter idem dici posse censet de filiis infidelium; quin etiam absolute peccatum originis negat, ut supra demonstravimus.

Joannes Calvinus in Antidoto Concilii Trident. ad cap. 5. sess. 6. et lib. iv. Instit. cap. 16. § 24, et 25. docet, filius fidelium non imputari peccatum originis, et etiam ante baptismum esse sanctos, et membra Ecclesie.

Similia docent Martinus Bucerus in cap. iii Matth. Petrus Martyr et Henricus Bulingerus in cap. 7. prioris ad Corinth.

Sed hæc eorum sententia, vel hæresis potius, aperte repugnat verbo Dei, traditioni Patrum, decretis Conciliorum, atque Pontificum, et Ecclesie universæ consuetudini.

Primum enim testimonia, quæ supra attulimus ex Scripturis ad probandum originale peccatum, universalis sunt, et homines omnes, sive fidelium, sive infidelium filios comprehendunt. Deinde locus ille Psalm. 1: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, etc.* (1), non quemcumque hominem, sed Davidem ipsum in peccato conceptum fuisse docet; porro Davidem filium fuisse hominis fidelis et justi dubitari non potest. Ruffinus in hunc locum (ut etiam supra citavimus): «David, inquit, natus erat de Jesse viro justo, et conjugis ejus. Quid est ergo quod de se dicit, in iniquitatibus conceptum esse, nisi quia detrahitur iniquitas ex Adam, nemo nascitur, nisi trahens culpam et culpæ poenam.»

Item illud Apostoli ad Ephes. 11: *Evangelium et nos natura filii vire, sicut et ceteri* (2), aper-tissime dicitur de fidelibus fidelium, qualis erat Apostolus, qui ad Philip. 11. scribit, se fuisse de genere Israel, ex tribu Benjamin, Hebræum ex Hebræis. Et ad Galat. 11. dicit, se natura, hoc est, a nativitate, Judæum, non ex gentibus peccatorem. Denique circumcisio Dei mandato (Genes. xvii.) filiis fidelium adhi-

(1) I Rom. VI, 23. — (2) I Cor. XX, 22. — (3) Psal. L, 7. — (4) Eph. II, 3.

benda erat, et tamen ea peccatum originis vel tollebat, vel tollendum significabat, ut veteres omnes concedunt.

Adhæc accedit traditio Patrum. Nam S. Cyprianus lib. iii. epist. 8. ad Fidum de filiis fidelium interrogatus fuerat, utrum ante octavum diem baptizari possent. Neque enim infideles filios suos baptizari procurabant, aut sinebant. Respondit autem Cyprianus baptizandos esse ejusmodi parvulos etiam ante octavum diem, si opus sit, propter contagium mortis antiquæ quod unusquisque eorum prima nativitate contraxit.

S. Ambrosius de filiis fidelium sine dubio loquebatur, cum diceret in Apologia David cap. 11 : « Antequam nascamur, contagio ». Nam se quoque in eo numero ponit, et alios qui de Christianis parentibus nascuntur.

Sanctus Hieronymus in epistol. ad Letam de institutione filiarum : « Christiani, inquit, non nascuntur, sed fiunt. » Quod antea scripsit etiam Tertulianus in Apologetico cap. 17. non igitur filii fidelium nascuntur sancti, et Ecclesie membra, ut adversarii docent.

S. Augustinus lib. ii. de peccato originali, cap. 40 : « Regeneratus, inquit, non regenerat filios carnis, sed generat, ac per hoc in eos non quod regeneratus, sed quod generatus est, trajicit. Sic igitur sive reus infidelis sive absolutus fidelis non generat absolutos uterque, sed reos. Quomodo non solum oleastri, sed etiam olivæ semina non oleas generant, sed oleastros ». Idem docet lib. i. de nuptiis et concupiscentia, c. 18. 19. et 20. lib. vi. adversus Julianum cap. 2. et 3. et lib. ii. de peccatorum meritis et remissione, cap. 23. et duobus sequentibus.

Addi possent multa similia Patrum testimonia, sed non est opus, cum ne unus quidem ex Patribus adduci possit, qui contra senserit.

Jam vero quod attinet ad Conciliorum atque Pontificum decreta, Concilium Milevitanum canon. 2. cum dicit anathema iis, qui negant parvulos recenter ab uteris matrum baptizandos esse in remissionem peccatorum, et B. Siricius in epistol. 1. ad Himerium, cap. 2. cum infantibus jubet per baptismum omni celeritate succurri, sine dubio de filiis fidelium præcipue loquuntur. Nam (ut supra diximus) infideles, ut plurimum, aut non sinebant, aut non procurabant, ut filii ipsorum per baptismum regenerarentur.

(1) Gen. XVIII, 7.

Denique Ecclesie universæ consuetudo, magnam vim in ejusmodi rebus habere debet. Semper autem in Ecclesia fuit hæc sollicitudo fidelium, ut summo perepererent, ne filii ipsorum in quavis ætate sine baptismo decederent : « Quisquis », inquit Augustinus epistol. 28. ad Hieronymum « dixerit, quod in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine Sacramenti ejus participatione de vita exeunt, hic profecto et contra Apostolicam prædicationem venit, et totam condemnat Ecclesiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis festinatur et curritur, quia sine dubio creditur, aliter eos in Christo vivificari non posse. Qui autem non vivificatur in Christo, restat ut in eadem damnatione maneat, de qua dicit Apostolus, Per unius delictum in omnes homines in condemnationem. »

Certe si in Ecclesia cum baptizandis parvulis festinatur et curritur, a fidelibus, qui in Ecclesia sunt, festinatur et curritur; ne videlicet filii fidelium sine baptismo decedentes non sint in regno cælorum cum parentibus fidelibus, sed apud inferos cum alii filii infidelium. Certe etiam Zwinglius et Calvinus et cæteri, qui parvulos fidelium in Christo vivificari dicunt, etiamsi absque Sacramenti ipsius participatione decedant, contra prædicationem Apostolicam veniunt, et totam condemnant Ecclesiam.

Accedit postremo illa consuetudo, qua semper in Ecclesia celeberrima fuit, exorcizandi et exsufflandi filios fidelium baptizandos. Illa enim aper tissime testatur, filios etiam fidelium immundo spiritu subditos esse, donec Spiritu sancto in eos superveniente mundentur : « Verum est, inquit S. Augustinus in lib. vi. contra Julian. cap. ii. quod antiquitus veraci fide Catholica prædicatur et creditur per Ecclesiam totam, quæ filios fidelium, nec exorcizaret, nec exsufflaret, si non eos de potestate tenebrarum, et a principe mortis erueret. »

Porro argumenta, quibus adversarii ad hanc novitatem, contra totius Ecclesie consensum, imo etiam (ut ostendimus) contra ipsum Dei verbum asserendam permoti videntur, levissima sunt, et a nobis refutata in lib. de Baptismo cap. iv.

Præcipuum fundamentum eorum, sunt illa verba : *Ero Deus tuus, et seminis tui post te*, Gen. xvii (1). Quamvis enim hoc dictum sit

soli Abrahamæ, tamen intelligitur dictum esse omnibus ejus posteris, quia promissio æterna est. Sic enim loquitur Deus : *Statuam pactum meum inter me, et te, et inter semen tuum post te in generationibus suis fœdere sempiterno, ut sim Deus tuus, et seminis tui post te*. Itaque quod dixit Deus Abrahamæ, idem intelligitur dictum filio ejus, et nepoti, et cæteris usque in sempiternum. Nos autem per Christum facti sumus etiam Abrahamæ filii, et conjuncti populo Dei. Quare unicuique nostrum dictum esse existimandum est : *Ero Deus tuus, et seminis tui* : ac per hoc filii fidelium, hoc ipso quod filii sunt fidelium, ad fœdus illud pertinent, et populo Dei aggregati esse censentur.

Respondeo, promissionem illam, quatenus spiritualis erat, et ad vitam æternam pertinebat, factam esse semini Abraham, non secundum carnem, sed secundum fidem, ut exponit Apostolus ad Rom. iv et ix et ad Gal. iii et iv. Proinde filii fidelium non hoc ipso, quod sunt filii fidelium secundum carnem, pertinent ad fœdus, et ad populum Dei, sed tunc primum incipiunt deputari in semen, et in fœdere contineri, cum incipiunt imitari fidem parentum suorum, quod faciunt vel credendo, vel Sacramentum fidei piendo, quamvis ipsum Sacramentum fidei suscipere sit etiam quoddam credere, ut Augustinus docet lib. i. de peccatorum meritis et remissione cap. 27; ubi etiam disertis verbis refellit quod Calvinistæ dicunt, filios fidelium ante baptismum pertinere ad oves Christi : « Quoniam, inquit, de ovibus ejus esse non incipiunt parvuli, nisi per baptismum, profecto, si hoc non accipiunt, peribunt. »

CAPUT XV.

B. Virginem Mariam sine peccato originali conceptam fuisse.

Jam vero de Beatissima Deipara, quam multi ex Catholicis sine peccato originis conceptam fuisse contendunt, ideo solum disputate cogimur, quoniam non desunt, qui Ecclesiam universam, et ipsum Concilium Tridentinum accusant, quod opinionem illam de immaculata Virginis conceptione (quam ipsi manifestum errorem esse credunt) non solum tolerare, sed etiam ut piam et probabilem recipere videatur. Neque desunt, qui

impudenter affirmant, ab Ecclesia Romana defendi conceptionem immaculatam Virginis Mariæ, tamquam articulum fidei.

Non igitur tria breviter demonstrare aggredimur. Primo, non haberi apud Catholicos pro re certa et explorata, ac fide Catholica tenenda, B. Virginem sine peccato fuisse conceptam. Secundo, hanc ipsam opinionem non esse nullo modo hæreticam, vel erroneam judicandam. Tertio, non esse etiam temerariam, sed piam admodum ac probabilem, atque adeo contraria sententia longe probabiliorem.

Quod attinet ad primum, Joannes Pomeranus unus ex primis Lutheri discipulis, in comment. cap. i et xlv. Hierem. scribere ausus est, pro articulo fidei, apud Catholicos haberi B. Virginem sine ullo peccato, imo etiam de Spiritu sancto fuisse conceptam.

Sed hoc impudentissimum mendacium satis aperte refellunt duæ Pontificum constitutiones, et Concilii œcumenici decretum, quibus constitutionibus, ac decretis Catholicis omnes libenter obediunt.

Sixtus IV. Pontifex Maximus in ea Constitutione, quæ incipit, « Grave nimis, » de reliquiis et veneratione Sanctorum, disertis verbis pronuntiat, nondum esse questionem istam, de conceptione B. Virginis, ab Ecclesia Romana et Apostolica Sede definitam, et ideo poenam excommunicationis statit in eos, qui alterutram sententiam, ut hæreticam damnare audent.

Judicium Sixti Pontificis secutum est Concilium Tridentinum sess. 3. ac demum nostro tempore Pius V in constitutione, quam edidit de conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ. Porro Concilium Basileense sess. xxxvi definitum quidem, B. Virginem sine peccato fuisse conceptam : sed nec ea definitio facit certam fidem, cum Concilium illud ab Apostolica sede probatum non fuerit, nec ipsum Concilium sententiam suam pro articulo fidei haberi voluit. Solum enim statuit, eam sententiam amplectendam esse ut piam, et consonam cultui Ecclesiastico, fidei Catholicae, Scripturis et rationi.

Jam vero quod attinet ad secundum, Mathias Illyricus cent. ix. cap. 10. ubi tractat de quodam auctore, qui dicitur Idiota, sententiam illam, quæ facit B. Virginem omni peccati etiam originis expertem, erroneam esse docet. Idem habet Tilmanus Heshusius in lib. de sexentis erroribus Pontificiorum, tit. de peccato, num. ult. Idem etiam

Martinus Kemnitus in examine sess. 3. Concilii Tridentini, ubi aliquoties repetit sententiam de conceptione immaculata Virginis Mariae, contra verbum Dei defendi; et in extrema disputatione cum dixisset, non posse afferri pro hac sententia Scripturas, aut traditionem, aut Patres, sed solas revelationes et miracula, addit Pontificios, cum novos articulos fide condere voluit, non curare verbum Dei scriptum vel traditum.

Ab hac adversariorum temeritate longe absunt omnes Catholici. Tametsi enim non desint inter Catholicos, qui propensiorum ad veritatem existiment esse sententiam illam, quae praeter Christum, neminem excipit a communi lege peccati originalis: tamen illi ipsi sententiam contrariam neque damnant ut erroneam, neque damnare possunt, nisi decretis generalis Concilii Tridentini, et summorum Pontificum Sixti IV ac Pii V resistere velint, quod si facerent, inter Catholicos numerandi non essent.

Probatur igitur, sententiam de immaculata Virginis conceptione, fidei Catholicae minime repugnare. Id enim Catholicae fidei repugnat, quod assertitur vel contra expressum Dei verbum, quale est, Deum non esse unum, aut esse corporalem, aut non creasse coelum et terram et similia; vel contra verbum Dei ab Ecclesia declaratum, ut filium Dei non esse Patri consubstantialem, Spiritum sanctum a Patre et Filio non procedere, Christum non habere duas voluntates, et alia id genus. Virginem autem Deiparam ab originali peccato fuisse immunem, non repugnat expresso Dei verbo, neque Ecclesiae declarationi, ut vel ex eo perspicuum esse potest, quod nullus adversariorum adhuc locum ullum Scripturae, vel Conciliorum protulit, ubi disertis verbis legatur, B. Virginem Mariam in peccato originali fuisse conceptam. Proferuntur quidem Scripturae et Conciliorum testimonia quaedam generalia, sed ea satis commode explicantur ab iis, qui B. Virginem a generalibus illis sententiis excipiendum esse voluit.

Dices: Si res ita se habet, non erit contra fidem, si non solum Virgo Deipara, sed quisvis etiam alius ab originali peccato asseratur immunis. Neque enim de ullo homine disertis verbis Scripturae, aut Concilia docent, eum in peccato fuisse conceptum, nisi de Davide, qui de se ait in Psalm. 1: *Ecce enim*

in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea (1).

Respondeo, fidem Catholicam id solum requirere, ut credamus, omnes homines, qui per carnalem generationem ex Adamo nascuntur, ex eodem trahere originale peccatum, nisi forte singulari privilegio a communi lege aliquis excipiat. Proinde cum ad singulos descenditur, non erit continuo haereticus, qui hunc, aut illum negaverit in peccato fuisse conceptum, sed tamen temere id negabit, et iure ac merito praesumetur haereticus, nisi probabiles rationes attulerit, cur singulare illud privilegium in hunc, aut illum hominem convenire censuerit. Quales rationes nemo adhuc protulit, nisi pro conceptione contrariam neque damnant ut erroneam, neque damnare possunt, nisi decretis generalis Concilii Tridentini, et summorum Pontificum Sixti IV ac Pii V resistere velint, quod si facerent, inter Catholicos numerandi non essent.

Quod attinet ad tertium, probandum est breviter, non temere, sed pie ac recte existimari B. Virginem Mariam singulari Dei privilegio ab omni omnino peccato fuisse immunem. Neque vero expectandum est, ut expressum Dei verbum afferamus, aut certam aliquam Ecclesiae definitionem. Id enim si facere possemus, non solum pie ac recte existimari hoc diceremus, sed pro haereticis haberemus, qui contra sentirent. Probabiles igitur tantum, congruentesque rationes afferendae sunt, primum ex Scripturis, deinde ex Patribus, tum ex consensu Ecclesiae, postremo ex ratione.

Ex Scripturis habemus in primis duas insignes figuras. Primum hominem Christi figuram gessisse, vel (ut Apostolus loquitur) *formam fuisse futuri*, id est, Christi, docet idem Apostolus ad Rom. v et I Corinth. xv. Constat autem primum hominem non ex concubitu maris, et feminae generatum, sed ex terra, eaque nondum maledicta ab ipso Deo conditum fuisse. Deest igitur ut secundus homo, qui similiter non ex concubitu maris et feminae, sed opera Spiritus sancti formandus erat, ex terra non maledicta, id est ex Matre Virgine, quae omnis maledictionis, ac per hoc omnis peccati experta fuerit, formaretur.

Atque hinc fortasse ab Angelo, Benedicta inter mulieres, salutata est. Hanc figuram primum observasse videtur S. Andreas apostolus, cujus haec verba referunt Presbyteri Achaiae in lib. de passione ejusdem Apostoli et Martyris Andreae: « Sicut de terraimma-

culata factus fuerat homo primus, ita necesse erat, ut de immaculata Virgine Christus nasceretur. »

Deinde Evam Mariae typum ac figuram fuisse docet Epiphanius haeresi lxxviii et alii praeterea multi, quos non est necesse numerare. Satis autem constat, Evam sine peccato fuisse, cum primum formata est. Decebat igitur ut mater omnium viventium vita spirituali sine peccato, conciperetur, cum matre omnium viventium vita animali sine peccato condita fuerit.

Adhaec accedunt loca illa ex Canticis: *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias*, Cant. ii. Et: *Tota pulchra es amica mea, et macula non est in te*, Cant. iv. Et: *Hortus conclusus, soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus*, ibidem (1). Haec enim tametsi de Ecclesia universa, qualis praesertim erit in caelis, intelligi possint, tamen B. Virgini quoque apertissime convenire negari non debet, cum et multi sanctorum Patrum de B. Virgine haec omnia exposuerint, et Ecclesia ipsa Catholica in festis ejusdem beatissimae Virginis, vel in officio matutino, vel in sacrificio Missae lectiones ex Canticis recitari jubeat.

Jam vero ex testimoniis Patrum habemus in primis S. Ambrosium, qui serm. 22. in Psalm. cxviii, explanans ultimum versiculum, sic ait: « Suscipe me non ex Sara, sed ex Maria, ut incorrupta sit Virgo, sed Virgo per gratiam ab omni integra labe peccati. »

Habemus deinde S. Hieronymum, qui in explanatione Psalm. lxxvii tractans illud: *Deducit eos in nube diei*, dixit nubem illam esse Virginem Mariam, et addit haec verba: « Pulchre dixit, diei, quia nubes illa non fuit in tenebris, sed semper in luce. »

Habemus tertio, S. Augustinum, qui in lib. de natura et gratia cap. 36 sic ait: « Excepta sancta Virgine Maria, de qua propter honorem Domini nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo quaestionem. In de enim scimus, quod ei plus gratiae collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quae concipere, ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum. »

Ad hunc locum reponderi solet, sanctum Augustinum de peccato actuali non de originali esse locutum. Ceterum multa sunt, quae nos contra sentire cogunt.

Primum, quod S. Augustinus dicat se nullam prorsus quaestionem de sancta Virgine habere velle, cum de peccatis agitur. Quibus verbis satis indicat se quaestionem aliam de sancta Virgine habere nolle, cum agitur de peccato originali.

Deinde quod addat, illi gratiam fuisse collatam ad vincendum omni ex parte peccatum. Quomodo enim omni ex parte peccatum vicit, si peccato originali contaminata fuit?

Tertio quod dicat, se propter honorem Domini de sancta Virgine quaestionem habere nolle cum de peccatis agitur. At certe honor Domini non minus postulare videtur, ut ejus mater caruerit originali peccato, quam actuali, cum illud mortale necessario fuerit, hoc veniale esse potuerit.

Denique, quia ex Augustini sententia, nemo vivit sine peccato actuali, qui habuit peccatum originale. Haec enim sunt ejus verba in lib. v. in Julianum cap. 9: « Profecto peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset. Nam propterea nullus est hominum praeter ipsum, qui peccatum non fecerit grandioris aetatis accessu; quia nullus est hominum praeter ipsum, qui peccatum non habuerit infantilis aetatis exortu. » Cum ergo sancta Virgo non fecerit ex Augustini sententia actuale peccatum, ut ex loco citato de natura et gratia, etiam adversarii colligunt; sequitur ex ejusdem Augustini sententia, ut neque habuerit originale peccatum, si doctrinam suam ex lib. v. adversus Julianum Augustinum admittat.

Habemus quarto Sedulium, qui in r. lib. mirabilium divinarum, canens expulsionem Adami ex paradiso, sic ait:

Et veluti e spinis mollis rosa surgit acutis,
Nilquod laetabat, matremque obscurat honore:
Sic, Eva de stirpe sacra nascente Maria,
Virginis antiquae facinus nova virgo piaret.

Habemus quinto auctorem sermonum de operibus Cardinalibus Christi, qui Gypriani titulum ferunt. Is enim in sermone de Nativitate, sic ait: « Non sustinebat justitia, ut illud vas electionis (Maria) communibus lassaretur injuriis; quoniam plurimum a coeteris differens natura communicabat non culpa. »

Habemus sexto Sophronium patriarcham

(1) Psal. 1, 7.

(1) Can. II, 2; IV 7; 12.

Hierosolymorum, qui in epistola ad Sergium episcopum Constantinopolis, quæ lecta est sexta Synodo act. 11. sic loquitur: « Uterum intactum virginitalis ingressus, castitatem illustratam Mariæ sanctæ, præclareque, et quæ Dei sunt, sapientis, et ab omni contagione liberatæ et corporis et animæ et intellectus incarnatus qui erat incarnatus etc. »

Habemus septimo Joannem Damascenum, qui in orat. 1. de Natali B. Virginis multa scribit, de immaculata ejus conceptione, et inter alia sic ait: « Natura gratiam antevertere ausa non est. » Quibus verbis aperte significat, non prius B. Virginem naturam accepisse, quam gratiam.

Habemus octavo vetustum auctorem, cognomen Iliotam, qui paulo post annum Domini 800. floruit. Is enim in contemplatione Virginis Mariæ c. 2. sic ait: « Tota pulchra es Virgo gloriosissima, non in parte, sed in toto, et macula peccati sive mortalis, sive venialis, sive originalis, non est in te. » Idem etiam cap. 6. scribit, Virginem Mariam præservatam fuisse a peccato originali. Videtur auctor iste scripsisse post sanctum Bernardum, quia utitur ejus verbis; proinde post annum 1033. Quo anno S. Bernardus obiit.

Habemus nono Petrum Damiani, qui in sermone de Natali S. Joannis Baptiste scribit, altiore genere sanctificationis B. Virginem mundatam fuisse a peccato quam Joannem vel Hieremiam, qui in utero sanctificati leguntur. Non videtur autem aliud genus sanctificationis fingi posse, quam ut B. Virgo mundata sit a peccato, id quod necessario incidisset, nisi per gratiam præservata fuisset, Joannes vero et Hieremias sanctificari sint a peccato, in quod jam re ipsa inciderant. Idem Petrus in sermone de Annuntiatione B. Mariæ: « Cum fecerit, inquit, Deus omnia opera sua valde bona, hoc melius fecit, consecrans sibi in ea reclinatorum aureum, in qua sola se post tumultus Angelorum et hominum reclinaret et requiem inveniret. »

Habemus decimo B. Brunonem, qui in commentario Ps. c. tractans illa verba: « Dominus de caelo in terram aspexit, dum de regalibus sedibus in utero Virginis venit. Hæc est incorrupta terra illa, qui benedixit Dominus ab omni propterea peccati contagione libera. »

Habemus undecimo S. Anselmum, qui in lib. de conceptu virginali et peccato origina-

li cap. 18. sic ait: « Decebat, ut illius conceptio (Christi videlicet) de matre purissima fieret, nempe decens erat, ut ea puritate, qua major sub Deo nequit intelligi, virgo illa niteret etc. » At profecto major puritas, etiam sub Deo posset intelligi, si B. Virgo aliquando peccati macula inquinata fuisset. Angeli siquidem sub Deo puritate nitent; et tamen nulla unquam macula inquinati fuerunt. Idem Anselmus in comment. cap. 5. posterioris ad Corinth. « Omnes, inquit, mortui sunt in peccatis nemine prorsus excepto, dempta Matre Dei, sive originalibus, sive etiam voluntate additis. »

Habemus duodecimo Catherinam Græcorum in Cantica a Theodoro compositam. Nam in lib. III. prope extremo legimus: « Virginem Mariam ideo columbam, eamque unicam in Canticis nominari, quod Cherubin et Seraphim puritate vincat. » At certe non vinceret puritate Cherubin et Seraphim, in quibus nullum unquam peccatum fuit, si fuisset in ipsa originale peccatum.

Omitto testimonia recentiorum scriptorum, ut B. Laurentii Justitiani, S. Bernardi Senensis, et aliorum. Solum enim testimonia illorum afferenda esse censeo, qui ante firuerunt, quam in Ecclesia controversia ista cœpisset.

Venio ad consensum Ecclesiæ, qui certe ab annis non paucis maximus est. Nam in primis caput Ecclesiæ summus Pontifex Sixtus IV. in extravaganti « Cum præcellsa, » et in altera, quæ incipit, « Grave nimis, » satis aperte testatur hanc sententiam de immaculata Virginis conceptione piam et probabilem esse. In eadem sententia fuisse Alexandrum VI. Julium II. et Leonem X. perspicuum est ex eo, quod ordinem quemdam religiosum in honorem immaculatae conceptionis institutum confirmarunt et privilegii ornarunt.

Deinde Concilium Basileense, in quo decretum est, hanc sententiam ut probabilior esse tenendam; tametsi certam fidem non faciat, ut Concilium œcumenicum, tamen ex eo facile potest intelligi, multos Ecclesiæ Doctores ex variis Provinciis congregatos ita sensisse. Accedit præterea, quod Academia illustres, ac potissimum Parisiensis, hanc ipsam sententiam amplectuntur. Adde ultimo, quod totus fere orbis Christianus celebrat festum diem conceptionis Virginis Mariæ, eamque conceptionem immaculatam vocat.

Sed nec rationes desunt ad hanc ipsam sententiam confirmandam. Nam certum est, Deum potuisse B. Virginem a peccati originali contagione præservare, probabile autem est, etiam voluisse, igitur probabile est eam ab ejusmodi contagione fuisse præservatam. Potuisse Deum hoc facere, negari non potest. Nam neque ex parte Dei, neque ex parte creaturæ ulla repugnantia cernitur. Non quidem ex parte Dei quia est omnipotens, et non est impossibile apud Deum omne verbum: non item ex parte creaturæ, nam nihil obstat, quo minus eodem temporis puncto anima rationalis creetur a Deo, et gratia repletur. Quod factum esse credimus in creatione Angelorum et animæ primorum parentum, et multo certius in creatione animæ Christi.

Deinde si potest anima justificari, posteaquam peccatum habere cepit, ac per hoc de injusta, fieri justa, ut in nobis fieri non dubitamus, cur non poterit anima in ipsa creatione sanctificari, antequam incipiat esse peccatrix?

Dices: non repugnat absolute divini potentia aut voluntati, præservare aliquem a peccato, repugnat tamen, posito decreto illo divino et immutabili, quo statuit Deus, ut si Adam non peccaret, omnes homines contingerentur justitia originali præditi, sin autem peccaret, conciperentur in iniquitate, et essent natura filii iræ.

Respondeo, decretum illud divinum ita esse intelligendum, ut si Adam peccaret, omnes homines, qui ex ipso originem traherent, ex vi conceptionis obnoxii essent peccato, neque ullum jus haberent ad justitiam illam, quam in primo parente acceperant, non tamen eo decreto potestatem Deo esse ablatam, quo minus ex misericordia et privilegio singulari posset aliquem a peccato re ipsa præservare. Nam ex Adam non solum peccatum, sed etiam mortem in totum genus humanum redundasse credimus, idque ob decretum Dei, quo dictum est: *Quæcumque die comederis, morte morieris*. Unde Apostolus I. Corinth. xv: *In Adam, inquit, omnes moriantur* (1). Et tamen quis ambigat posse Deum efficere, ut aliquis re ipsa non moriatur? decreto enim satisfieri videtur, si omnes Adæ posterii morti obnoxii sint.

Sic etiam ob decretum illud Dei non solum concipiuntur, sed etiam nascuntur om-

nes homines in peccato, quod affinet ad vim generationis humanæ, et ideo necesse habent nasci denuo, quia quod natum est ex carne caro est, et nisi renascantur ex aqua et Spiritu sancto, non possunt introire in regnum Dei, ut Dominus loquitur Joan. III. et tamen legimus Hieremiam sanctificatum antequam de vulva matris suæ egrediretur. Hierem. I. et de S. Joanne Angelus dicit ad Zachariam, Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ, Lucæ I. et de ipsa Virgine Maria nulla questio est apud Catholicos; quin saltem ante nativitatem in utero matris sanctificata fuerit.

Habemus igitur, Deum potuisse Virginem Mariam ab omni peccato liberam conservare, et sanctam ac justam in ipsa creatione efficere. Voluisse autem, satis probabiliter demonstrari existimamus ex illis rationibus, quibus S. Thomas in 3. par. quest. 27. art. 4. probat, Matrem Dei omnis peccati actualis expertem esse debuisse.

Prima ratio est, quia tam honor, quam ignominia matris redundat in prolem.

Secunda, quia mater Christi singularem affinitatem et conjunctionem cum ipso habet, quæ autem conventio Christi ad Beliam?

Tertia, quia singulari modo Dei filius, qui est ipsa Dei sapientia habitavit in matre: *at in materiam vivam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subito peccatis*, ut dicitur Sap. I. (2).

Quarta, quia debuit in Virgine testimonium illud sponsi ecclesiæ impleri: *Tota pulchra es anima mea, et macula non est in te*. Cant. (3).

Hæc certe rationes, ut probant decuisse Dei matrem ab omni actuali peccato immunitatem esse, ita si fieri potuit, ab originali: imo etiam magis ab originali, quam ab actuali veniali; cum originale magis inquinat et deformet, et cum Beliam jungat, et corpus atque animam peccato subdat, quam veniale.

Addi potest alia quinta ratio. Nam cum Deus statuerit, sanctissimam hanc Virginem evehere ad summam dignitatem, ut omnibus puris creaturis, etiam angelicis præstet, de qua re nulla controversia esse potest, certe par erat, ut nullum esset privilegium alicui puræ creaturæ collatum, quod non etiam huic Virgini conferretur, nisi forte conditioni, statui, nature, aut sexui repugnaret.

(1) I. Corinth. XV. 25. — (2) Sap. I. 4. — (3) Cant. IV. 7.

At sanctificari in ipsa creatione datum est primis parentibus, sanctificari autem in ipsa creatione, et nullo unquam polli peccato, datum est angelis sanctis, et privilegium hoc conditionis, status, naturæ, sexui B. Virginis non repugnant: igitur pium est credere, e-
jusmodi privilegio Dei matrem minime caruisse.

Accedant postremo revelationes divinæ, quas de hac re se habuisse S. Birgitta testatur in lib. I. cap. 9, et lib. VI. cap. 49. et 55. quæ quidem revelationes contemnendæ non sunt, cum a viris gravissimis diligenter excussæ et approbatæ fuerint.

CAPUT XVI.

Solvantur argumenta, quæ adversus immaculatam B. Virginis conceptionem fieri solent.

Nunc argumenta solvenda sunt, tum ea quibus hæretici probare conantur, nostram sententiam fidei Catholice repugnare, tum ea quibus alii nonnulli sibi persuaserunt, sententiam nostræ contrariam veriore esse, atque tutiorem.

Sed antequam ad argumenta ipsa veniamus explicandum erit breviter, quemadmodum accipiendum sit quod dicimus, B. Virginem originali peccato semper caruisse.

Tribus modis peccatum primi parentis cum filiis ejus communicatur. Primo enim dicuntur Adæ filii in ipso Adamo peccavisse, cum ille præceptum Domini in Paradiso transgressus est. Et quoniam tunc non erant ipsi in actu, sed in potentia, ideo quoque tunc peccatum non actu, sed potentia contraxerunt. Sive, quod est idem, non in se, sed in parente peccaverunt; quemadmodum non in se, sed in parente subsistebant. Hinc S. Augustinus lib. I. de peccatorum mer. et remiss. cap. 10. « Certe, inquit, manifestum est, alia esse propria cuique peccata, in quibus hi tantum peccant, quorum peccata sunt, aliud hoc unum, in quo omnes peccaverunt, quando omnes ille unus homo fuerunt. »

Deinde rursus dicuntur in peccato concipi omnes Adæ filii, cum primum factus in utero matris existere incipit, quamvis informis

et inanimis. Tametsi enim peccatum proprie non possit esse, nisi in anima rationali, et factus conformari incipiat longo tempore ante animationem, tamen quia tunc revera incipit homo existere, ratione unius suæ partis, (unde dicuntur filii in utero matrum novem mensibus gestari, II. Mach. VII.) et pars illa ex corrupta natura originem habet, et vitia, recte nominari potest, atque ei ex vi suæ generationis debetur, ut cum primum animam rationalem sortita fuerit, inde existat homo peccator, et ira divina filius. Propterea non immerito, dicuntur homines tunc primum in iniquitatibus generari. Explicat hoc multis verbis S. Anselmus in lib. de conceptu virginali et peccato originali cap. 7. et de hac prima conceptione exponit illud, Psal. I. : *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum* (1).

Tertio denique dicuntur homines concipi in peccato, cum animæ corporibus inspirantur. Tunc enim primum incipiunt proprie, et re ipsa esse homines, et habere voluntatem originali iustitia denudatam, a Deo aversam et deformem.

Jam igitur quod attinet ad primum modum, non desunt, qui existiment B. Virginem non peccasse in Adamo. Dicunt enim legem de non gustando ligno scientiæ boni et mali datam fuisse primo parenti pro se et omnibus posteris, excepta Virgine Maria. Proinde illam, ut erat in lumbis Adæ, gustasse cum illo cibum vitium, non tamen peccasse, quia prohibitio ad eam non pertinebat.

Quæ sententia nobis non admodum tuta esse videtur et contrariæ omnino subscribimus. Nam inter Catholicos convenit, B. Virginem per Christi sanguinem vere fuisse redemptam, et quod Apostolus ait : *Christus pro omnibus mortuus est*. II. Corinth. V. sine ulla exceptione esse accipiendum. At si B. Virgo neque actu, neque potentia, neque in se, neque in parente suo peccavit, quomodo, queso, redempta dici potest ?

Quod attinet ad secundum modum, si B. Virgo non fuit libera, ut diximus, a peccato primi parentis quatenus in lumbis ejus erat, profecto prima ejus conceptio similis fuit conceptioni aliorum. Nimirum originem habuit ex natura corrupta, eique ex vi generationis debebatur, ut peccatum contraheret, cum primum ad eam anima rationalis accederet.

Quod attinet ad tertium modum, sine peccati originali macula fuisse existimamus animam B. Virginis, in ipso etiam primo instanti suæ creationis et infusionis in corpus, ita ut nunquam persona illa actu existens peccatum habuerit. Atque hoc solum est, in quo B. Virgo differt a cæteris, qui per gratiam Dei, Christique passionis meritum a peccato originali liberati fuerunt, quod alii communiter liberati sint post natiuitatem; aliqui pauci ante natiuitatem, sed post animationem, ipsa sola in ipso instanti animationis.

Ex his quæ diximus facile solvi possunt argumenta, quæ ab adversariis proferuntur, sive ex Scripturis, sive ex Patribus, sive ex ratione ducuntur. Primum igitur profert Kemnitius in Examine Concilii Tridentini sess. 5. pag. 518. Scripturas, quæ (ut ipse dicit) solum Christum excipiunt a peccato II Cor. V. : *Eum quæ peccatum non noverat etc.*; Hebr. VII. : *Talis decebat ut nobis esset Pontifex, innocens, impollutus, segregatus a peccatoribus* (1).

Respondeo : Scripturæ istæ, a Kemnitio allatæ, dicunt inquit Christum non novisse peccatum, et innocentem, et impollutum, et segregatum a peccatoribus fuisse : tamen non addunt, soli Christo convenire. Quin potius, si sonum verborum tantum attendamus, invenimus similia nonnullis aliis in Scripturis tribui. De Job legimus : *Erat vir ille simplex, et rectus, et timens Deum, et recedens a malo*, Job. I. (2). Et de parentibus Præcursoris : *Erant justi ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis, et justificationibus sine querela*. Fatemur tamen recte dici posse, Christum solum ab originali peccato immunem fuisse, quia solus ipse ex vi generationis peccatum evasit, et neque in se, neque in Adamo peccavit, quippe qui solus non ex semine viri, sed Spiritus sancti virtute a Virgine conceptus et ex Virgine natus sit. Virgo autem beata caruit quidem originali macula, sed privilegio gratiæ divinæ, non vi generationis humanæ, et licet in se polluta non fuerit, in parente tamen fuit. Similia sunt cum *solus Deus dicitur bonus*, Matth. IX. ; *Solus sapiens*, Rom. XVI. ; *Solus immortalis*, I Tim. ult. (3). Quia videlicet solus ipse talis est per essentiam, cæteri autem sive angeli, sive homines, per participationem.

Secundo, profert testimonia illa, quæ omnes homines in peccato constituunt. Rom. V. *In quo omnes peccaverunt*; I Corinth. XV. *In Adam omnes moriuntur*; Ephes. II. *Eramus natura filii iræ, sicut, etc.* (4). Respondeo, non negamus B. Virginem in Adamo peccasse, eo modo quo peccare poterat, quæ nondum erat, nisi in potentia, ac per hoc obnoxiam fuisse, ut quando actu esse inciperet, re ipsa in se peccatum haberet. Tamen addimus, præventam fuisse singulari gratiâ, ac privilegio Dei, ut simul et esse, et justa esse inciperet.

Neque illud negamus, eandem Virginem in Adamo esse mortuam, hoc est, propter Adæ peccatum mortis debitum contraxisse et solvisse. Nam etiam in primo suæ creationis instanti anima ejus per gratiam a peccati macula liberata fuit, redemptionem tamen corporis non continuo habuit, quemadmodum nos omnes, serius, quidem quam B. Virgo, a peccato originali liberati sumus, et tamen renovati spiritu mentis nostræ adhuc redemptionem corporis expectamus, et ideo morti et ærumnis atque calamitatibus subiecti sumus, quæ ex peccato primi hominis in genus humanum redundarunt.

Denique non negamus, B. Virginem naturam fuisse filiam iræ, sed addimus gratiam semper fuisse filiam misericordiæ. Ex natura enim corrupta parentum suorum quid hæreditare potuisset, nisi corruptionem? placuit tamen Deo, sic eam in benedictionibus dulcedinis prævenire, ut nunquam esset peccatrix, quod postulabat natura, sed semper esset justa, quod gratia conferbat.

Tertio, objiciunt alii verba illa B. Pauli, II Cor. V. : *Si uni spro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt, et pro omnibus mortuus est Christus* (5). Respondeo, concedimus, B. Virginem aliquo modo mortuam esse morte peccati (de hac enim morte sine dubitatione Apostolus loquitur) ut etiam verum sit, pro ipsa vivificanda, ut pro cæteris omnibus mortuum esse Christum. Cæterum mortua dicitur B. Virgo quod obnoxia fuerit morti, et necessario moritura ex vi suæ generationis, nisi eam gratia prævenisset. Similis est locus Rom. VIII. : *Corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus vero vivit propter justificationem* (6), quo loco dicuntur corpora fidelium justificatorum mortua,

(1) II Cor. V. 21; Heb. VII. 26. — (2) Job. I. 1. — (3) Matth. IX. 17; Rom. XVI. 27; I Tim. VI. 16. — (4) Rom. V. 12; I Corin. XV. 22; Eph. II. 3. — (5) II Cor. V. 14. — (6) Rom. VIII. 10.

(1) Psal. I. 7. — (2) Cor. V. 14.

non quod reipsa jam mortua sint, sed quod morti obnoxia, et necessario moritura; quamvis dubitandum non sit, quin possit Deus aliquos a morte eximere, si ita iudicet ad suam gloriam expedire.

Dicit aliquis: si B. Virgo semper fuit iusta, quippe quae in ipso primo instanti creationis gratiam justificationis accepit, nullo igitur tempore peccato invenietur obnoxia. Neque enim obnoxia peccato fuit, antequam esset in rerum natura; neque posteaquam in rerum natura esse cepit, cum simul esse, et iusta esse coepit.

Respondeo: B. Virgiuem tribus temporibus peccato fuisse obnoxiam. Primo quamdiu in lumbis Adae, et caeterorum parentum suorum fuit. Toto enim illo tempore, sicut fuit in potentia Adae filia sic, fuit in potentia peccato obnoxia. Deinde rursus, quando concepta est in utero matris ante animationem. Tametsi enim tunc non fuerit integre in rerum natura, fuit tamen ex parte, et ratione illius partis dicebatur ipsa vere existere; sic enim (ut supra notavimus) dicuntur proles in utero matris novem menses delitescere. Toto autem illo tempore, quod inter primam conceptionem et infusionem animae rationalis intercessit, fuit illa non in potentia, sed in actu, quamvis ratione unius partis peccato originali obnoxia, quo sine dubio polluta fuisset, nisi per gratiam preservata fuisset.

Denique obnoxia peccato fuit ipsa integre existens in primo instanti conjunctionis animae rationalis cum corpore. Tametsi enim in eodem instanti temporis justificata fuerit, tamen quia ordine naturae prius est subjectum, quam accidentia, ideo prius fuit, ordine naturae, persona illa extra suas causas, quam aut peccatum, aut iustitia in illa inhaereret. Itaque in illo priori instanti naturae fuit obnoxia peccato, quia sine dubio continuo peccatum contraxisset, nisi in illo ipso tempore puero iustitiae luce ornata fuisset, quo peccati labe infici debuisset. Habemus igitur testimonia Scripturarum nihil omnino efflicere contra immaculatum B. Virginiis conceptionem.

Secundo loco producit Kemnitius testimonium Patrum. Primum testimonium Augustini est in lib. de natura et gratias, cap. 26, ubi S. Augustinus scribit, gratiam B. Virgini collatam fuisse ad vincendum omni ex parte peccatum; « Manifestissimum, inquit Kemnitius, est, quod non sentiat, Mariam si-

ne peccato conceptam fuisse. Alias enim non opus fuisset conferri ipsi gratiam ad vincendum peccatum. »

Respondeo: si beatissima Virgo natura sua inisset impeccabilis (quod nemo Catholicorum dicit), sine dubio gratia non egresset ad vincendum omni ex parte peccatum. At cum per gratiam in ipsa creatione infusam vicerit originale peccatum, hoc est, aditum ei omnino praclusit; et rursus per gratiam tum habitalem, tum directionis et protectionis, tum etiam cooperationis divinae maculas omnes peccati actualis evaserit, profecto falsum est quod Kemnitius dicit, non opus fuisse conferri B. Mariae gratiam ad vincendum peccatum, si sine peccato concepta fuit. An non Adam et Eva sine peccato creati fuerunt, et tamen ad vincendum peccatum gratia egerunt? non igitur concipi sine peccato, sed impeccabilem esse natura requiritur et sufficit, ut quis non egeat gratia ad vincendum omni ex parte peccatum.

Secundum testimonium est ejusdem Augustini in lib. de fide ad Petrum, cap. 26: « Firmissime tene, et nullatenus dubites, omnem hominem, qui per concubitum viri et mulieris concipitur, cum peccato originali nasci etc. » Cui testimonio addit Kemnitius aliud in eandem sententiam ex lib. de nuptiis et concupiscentia. Et rursus aliud S. Ambrosii ex comment. in Luc. lib. II. in haec verba: « Solus enim per omnia ex nativitate de femina sanctus Dominus Jesus, qui terrene contagia corruptelae immaculati partus novitate non sensit. » Addit aliud in eandem sententiam ex comment. ejusdem Ambrosii in Isaia.

Respondeo: nihil aliud his testimoniis probatur, nisi nullum esse, praeter Christum, qui ex vi generationis non traxerit originale peccatum. Nam ideo S. Ambrosius addidit, Christum solum immaculati partus novitate non sensit, terrene contagia corruptelae, quia videlicet solus ipse cum sit ex Virgine, ac de Spiritu sancti virtute conceptus, peccatum ex vi generationis exclusit. Caeteri omnes aut peccatum re ipsa contrahunt, aut illud non ex vi generationis, sed privilegio gratiae singularis effugiunt.

Ad eundem modum intelligi debet, quod ex homil. 2. de Natali Domini Eusebii Emis-seni adduci solet. Non enim auctor ille ait: « A peccati originalis nexu nullus immunis existit, nec ipsa genitrix Redemptoris », quo modo hunc locum Cajetanus adducit; sed:

« A peccati originalis nexu nemo per se liber extitit, etc. » ubi illud, « per se, » significat, ex vi generationis, sive ex natura, non ex gratia.

Tertium testimonium Augustini est in libro de perfectione iustitiae. « Quisquis, inquit Augustinus, esse vel fuisse in hac vita aliquem hominem, vel aliquos homines putat, excepto uno Mediatore Dei et hominum, quibus necessaria non fuerit remissio peccatorum, contrarius est divinae Scripturae, ubi Apostolus ait: Per unum hominem peccatum in mundum intravit, etc. »

Respondeo: non negamus B. Virgini necessariam fuisse remissionem peccatorum, et Christum ejus fuisse, ut caeterorum omnium, redemptorem: sed dicimus, remissa ei fuisse peccata, non in qua inciderat, sed in qua incidisset, nisi gratia Dei per Christi merita praevocata fuisset. Neque est hic modus loquendi a Scripturis divinis, vel ab Augustini disputationibus alienus. Certe in Psal. LXXXV. dicit Propheta: *Eruisti animam meam de inferno inferiori.* Et in Psal. CXLIII. *Redemisti servum tuum de gladio maligno* (1). Nec tamen in inferno inferiorem Prophetia occiderat, aut a gladio maligno casus fuerat; sed quia periculum erat, ne id fieret, et gratia Dei periculum illud evaserat, ideo gratias agit, ac dicit: *Eruisti, etc.*

In quem locum S. Augustinus ita loquitur: « Quemadmodum si medicus videat tibi imminentem aegritudinem forte ex aliquo labore, et dicat, parce tibi, sic te tracta, requiesce, his cibis utere, nam si non feceris, aegrotabis: tu autem si feceris, et salvus eris, recte dicis medico, liberasti me ab aegritudine, non in qua jam eras, sed in qua fulurus eras. Nescio quis habens causam molestam, militendus erat in carcerem, venit alius, defendit eum. Gratias agens, quid dicit? Eruisti animam meam de carcere. Suspendendus erat delictor, solum est pro eo, liberatus dicitur de suspendio. In his omnibus non erant, sed quia talibus meritis agebantur, ut nisi subventum esset, ibi essent, inde se recte dicunt liberari, quo per liberatores suos non sunt permissi perire. »

Ex qua sententia B. Augustini explicari possunt alia duo testimonia. Scribit enim Zozimus Papa in epist. quam refert idem Augustinus epist. 157. in hunc modum: « Nullus, nisi qui peccati servus est, liber

efficitur, nec redemptus dici potest, nisi qui vere per peccatum fuerit ante captivus. » Scribit item S. Leo serm. 1. de Nativitate Domini: « Sicut nullum a reatu liberum reperit, ita pro liberandis omnibus venit. » Sed his verbis significatur (ut ex Augustino didicimus) nullum posse liberari, vel redimi, nisi fuerit servus, vel captivus re ipsa, aut certe esse debuisset, nisi cum liberatoris ac redemptoris gratia praevenisset. Et per se nullum a reatu liberum fuisse, et ideo Christum pro liberandis omnibus advenisse.

Quartum testimonium est ejusdem Augustini in lib. v. adversus Julianum cap. 9: « Si sine dubio, inquit, caro Christi non est caro peccati, sed similis carni peccati; quid restat ut intelligamus, nisi ea, excepta omnem reliquam humanam carnem esse peccati? et hinc apparet illam concupiscentiam, per quam Christus concipi noluit, fecisse in genere humano propaginem mali: quia Mariae corpus quamvis inde venerit, tamen eam non trajecit in corpus, quod non inde concepit. Caeterum corpus Christi inde dictum esse in similitudine carnis peccati, quia omnis alia hominum caro peccati est, quisquis negat, et carnem Christi ita carni comparat nascentium hominum caeterorum, ut asserat utramque esse puritatis aequalis, detestandus haereticus invenitur. »

Respondeo: fateamur carnem Christi non fuisse carnem peccati, et carnem aliorum hominum, etiam B. Virginiis, Mariae carnem fuisse peccati: nec tamen inde fateri cogimur, in ipso primo instanti creationis animae beatissimae Virginiis, non fuisse illi gratiam justificationis infusam, quia peccati originalis maculae omnis omnino aditus pracluderetur. Neque enim caro peccati dicitur ea, quae peccatum in se habet, sed quae ex se, et ex natura sua peccatum haberet, nisi gratia illud excluderet: item quae non sine libidine parentum propagata est, quaeque si naturali ordine gignat, peccatum in prolem omnino trajiciat; quae denique morti, aliisque malis ex peccato primi parentis exortis subdita sit.

Jam vero B. Virgo (ut saepe diximus) ex natura sua, et vi conceptionis peccato originali sine dubio polluenta fuisset, nisi privilegium gratiae singularis interesset. Item, non sine libidine parentum concepta, morti, atque arumnis ex Adae peccato manantibus subdita fuit. Denique, si eadem

(1) Psal. LXXXV, 43; Psal. CXLIII, 10.

Virgo (quod est signum evidens corrupte naturae, quoad carnem) solemniter more ex complexu virili filios concepisset, illa ejus proles originali peccato minime caruissent. Ita recte dicitur caro B. Virginis caro fuisse peccati. Christus autem qui non carnem peccati, sed similitudinem habuit carnis peccati, ex vi conceptionis peccato pollui non potuit, sine libidine enim conceptus fuit, mortem et ærumnas sponte sua assumpsit, et liberos si gignere voluisset, absque originali peccato sine controversia genuisset.

Quintum testimonium S. Bernardi est, qui sic ait: « Excepto homine Christo universos respiciat, quod unus humiliter confitetur: In iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea. »

Respondeo: testimonium hoc a Kemnitio ex epistol. 173. ad Canonicos Lugdunenses de promptu est. In qua tamen epist. tria sunt contra Kemnitium, nihil pro Kemnitio. Primum contra Kemnitium est, quod S. Bernardus aperte tradit, B. Virginem ante sanctam fuisse, quam natam: Sed, inquit, et ortum Virginis didici in Ecclesia et ab Ecclesia indubitanter habere festum, atque sanctum firmissime cum Ecclesia sentiens, in utero eam accepisse, ut sancta prodiret.

Et paulo post: « Fuit, inquit, procul dubio Mater Domini ante sancta, quam nata. »

Secundo, contra eundem est, quod in eodem loco S. Bernardus addit B. Virginem fuisse omnis peccati actualis expertem: « Ego, inquit, puto, quod et copiosior sanctificationis benedictio in eam descenderit, quæ ipsius non solum sanctificaret ortum, sed et vitam ab omni deinceps peccato custodiret immunem, quod nemini alteri in natis quidem mulierum creditur esse donatum. »

Tertio, gravissime contra Kemnitium pugnat, quod S. Bernardus in hac re, ut in aliis rebus omnibus sententiam suam Ecclesie Romanæ judicio voluit esse subjectam. Sic enim epistolam claudit: « Quæ autem dixi, absque præjudicio sane dicta sint sanius sapientis Romanæ præsertim Ecclesie auctoritati, atque examini totum hoc, sicut et cætera, quæ ejusmodi sunt universa reservo: ipsius si quid aliter sapio, paratus judicio emendare. » Si hanc obedientiam sancti viri, non voculas hinc inde temere collectas imitari dignarentur hæretici, hæretici non essent

neque ulla nobis cum Kemnitio controversia remaneret. »

Hæc igitur contra illum faciunt: pro illo autem nihil esse in tota epist. facile demonstrabo. Nam etsi S. Bernardus dicat B. Virginem in utero sanctificatam, non tamen dicit factum esse post infusionem animæ rationalis, non autem in ipsa infusione, quod nos asserimus. Quod vero idem vir sanctus affirmat, B. Virginem in peccato esse conceptam, ac per hoc conceptionem ejus non fuisse sanctam; de prima conceptione, quæ in ipso concubitu parentum fieri solet, non de animatione accipiendam est. Nam inde probat S. Bernardus eam conceptionem non fuisse sanctam, quia inter amplexus maritales non se immisisset sanctitas. Atqui amplexus maritales prima conceptione, non in secunda, quæ magis proprie dici posset animatio, locum habent.

Deinde illud semper urget idem auctor, quod solus Christus de Spiritu sancto conceptus sit, et B. Virgo de Spiritu sancto ceperit, non autem fuerit de Spiritu sancto concepta. Quod argumentum nihil aliud probat, nisi primam conceptionem solius Christi vere fuisse sanctam.

Ex qua explicatione solvitur etiam quod ex Anselmo posset adduci, licet ejus testimonii Kemnitius non meminisset. S. enim Anselmus in II. lib. Cur Deus homo cap. 16. apertissime scribit, B. Virginem in peccato esse conceptam et natam. Sed loquitur de prima conceptione seminis et de natalitate, quæ sit in utero, non de ea, quæ sit ex utero, hoc est, de formatione fetus, per quam incipit homo esse in mundo, juxta illud Matth. 1: *Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est* (1). Nam idem Anselmus in lib. de conceptu virginali, et peccato originali c. 7. scribit, homines in peccato originali concipi ante infusionem animæ, non quod caro sine anima sit capax peccati, sed quod homo ex semine, et ex ipsa conceptione trahat necessitatem, ut cum animam rationalem habuerit, simul etiam peccatum habeat.

Et de hac prima conceptione, quæ proprie dicitur conceptio, exponit ibidem Anselmus verba illa Job: *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine?* Et illa Davidis: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, etc.* Neque ulla ratione credibile est S. Anselmum affirmare voluisse, B. Virginem in peccato

originali natam ex utero matris, cum ejus tempore Ecclesia universa festum diem Nativitatis B. Virginis coleret, eamdemque Virginem prius sanctam fuisse, quam natam publice prædicaret. Quod ex sermonibus Petri Damiani de Natali Virginis intelligi potest, qui venerabilis Petrus S. Anselmi æqualis fuit, vel eo paulo major.

Ex his, quæ hæcenus dicta sunt nullo negotio solvi possunt argumenta omnia, quæ vel Capreolus, vel Cajetanus, vel alii solent adducere, non ut sententiam nostram dampnent, sed ut suam probabiliorem esse demonstrent. Nam testimonia Scripturæ, Conciliorum et Patrum, quæ pro se facere arbitrantur, maxima ex parte generalia sunt, ac per hoc non impediunt, quo minus aliquis singulari privilegio excipi possit. Concilium enim Tridentinum, cui nemo Catholicorum resistere auderet, cum doctrinam communem et universalem de peccato originis tradidisset, aperte subjunxit: « Non fuisse mentem sanctæ Synodi B. Virginem his decretis includere. » Quo facto docuit, tuto nos idem posse dicere de Conciliis Milevitano et Arausiano, et si quæ alia sunt, in quibus universalis doctrina de peccato tradatur. Testimonia vero Patrum, quæ B. Virginem nominatim attingunt, aut jam explicata sunt, aut eodem modo explicari possunt. Quod vero ad alias objectiones attinet, nulla est, quæ ex iis, quæ diximus, non facile diluatur.

Objeiunt primo, B. Virginem non vere fuisse redemptam, si nunquam fuit captiva. Sed jam ostendimus, illos verissime redimi, qui necessario captivi fuissent, nisi redemptoris gratia intercederet.

Objeiunt secundo, Christum mortuum esse pro omnibus, et tamen eundem non pro justis, sed pro peccatoribus mortuum esse. Ad hoc etiam jam respondimus, Christum mortuum esse pro peccatoribus, qui jam erant, vel qui necessario fuissent, nisi eis mors ejusdem Christi mirabili gratia succurrisset.

Objeiunt tertio, B. Virginem cum libidine parentum fuisse conceptam, libidinem autem instrumentum esse, quo traiecit in prolem originale peccatum. Responsio ex his, quæ diximus, in promptu est. Nam libido parentum signum est nature corrupte, ex natura autem corrupta naturaliter caro vitata concipitur, sed nihil prohibet, quo minus possit Deus, cum animam rationalem cum carne vitata conjungit, simul in eam gratiam ju-

sificationis infundere, qua peccati macula penitus areolet.

Objeiunt quarto, B. Virginem multas ærumnas, atque ipsam etiam mortem, quæ sunt peccati pœna, esse perpessam. Sed jam diximus, B. Virginis animam a peccati macula præservatam, non autem carnem fuisse redemptam, nisi cum post mortem singulari Dei gratia gloriosa surrexit.

Objeiunt quinto, detrahi de gloria filii Dei, si privilegium immaculatae conceptionis alicui alteri tribuatur. Sed gloria filii Dei propria illa est, quod de Spiritu sancto conceptus ex vi generationis peccatum contrahere non poterit. Accedit ad ejus gloriam, si per ipsius merita non solum justificari possint qui peccatum jam habent, sed etiam præservari a peccato aliquem, qui in illud alioqui necessario incidisset.

CAPUT XVII.

Refelluntur mendacia et calumniae Kemnitii, circa B. Virginis conceptionem.

Post argumentorum, quæ speciem aliquam soliditatis habere videbantur, dissolutionem, refellenda sunt etiam mendacia et calumniae Kemnitii, quæ simplicioribus negotium facere possent.

Igitur Kemnitius pag. 320. demonstraturus quemadmodum sensim crescant errores, et superstitiones, dum sine verbo Dei de rebus ejusmodi disputatur, primo loco ponit, tempore Petri Lombardi ignotam adhuc fuisse opinionem de immaculata Virginis conceptione. Sed hoc falsum esse perspicuum est ex Patribus a nobis citatis, ac præsertim ex Anselmo in comment. cap. 3. posterioris ad Corinthis. Fuit autem Anselmus antiquior Petro Lombardo. Quid quod ipse Kemnitius post duas paginas hanc ipsam opinionem tribuit Anselmo, quam hoc loco negat cognitam fuisse tempore Lombardi? Ita nimirum ejus dicta inter se pulchre coherant.

Secundo loco dicit, Petrum Lombardum arrepta occasione ex verbis S. Augustini disputare cepisse, B. Virginem in conceptione Christi ab omni peccato, atque etiam a fomite liberatam. Sed non fuisse primum Lombardum, qui tam insignem puritatem B. Virginis tribuerit. Intelligi potest ex Anselmo lib.

(1) Matt. I. 20.

12. Car Deus homo cap. 46. et lib. de conceptu virginali cap. 48. et ex ipso Augustino lib. de natura et gratia cap. XXXVI. et ex aliis.

Tertio dicit, eos, qui Lombardum secuti sunt, excogitasse sanctificationem in utero, et sanctam nativitatem ejusdem virginis Mariae. At hoc est insigne mendacium, cum sanctificatio in utero, et sancta nativitas Virginis in universa Ecclesia celeberrima fuerit etiam tempore S. Bernardi et Petri Damiani, qui Petrum Lombardum non secuti sunt, sed ejus regales, vel majores fuerunt.

Quarto dicit, post ea tempora natam esse opinionem de immaculata ejusdem Virginis conceptione. Et licet S. Thomas et S. Bonaventura eidem opinioni resisterint, tamen in quibusdam locis institui cepisse festum conceptionis. Hic quoque insigne mendacium cernitur. Nam si festum conceptionis institui cepit post tempora S. Thomae, vel ejus aetate, ut hoc loco Kemnitius dicit, quomodo S. Bernardus, qui centum annis S. Thomam praecessit, in epist. 174. quam idem Kemnitius supra citavit, meminit hujus festi? Quomodo S. Anselmus, qui annis ferme ducentis eodem S. Thoma fuit antiquior, eodem teste Kemnitio, festi conceptionis originem tradidit?

Quinto dicit, Concilium Tridentinum in appendice illa de Conceptione B. Virginis, cum Sixti IV. Pontificis constitutionem observari jussit, id voluisse, ut liberum esset, extra, praeter, aut etiam contra verbum Dei opinari, an B. Virgo concepta fuerit sine peccato originali. Sed hoc, ut alia quae sequuntur, tam est impudens calumnia atque mendacium, ut nihil impudentius fingi queat. Ideo siquidem tum Sixtus Pontifex, tum Concilium Tridentinum libertatem opinandi circa conceptionem B. Virginis permisissent, quod probe intelligerent, neutram partem verbo Dei aperte repugnare. Quod enim contra verbum Dei non sit opinio ulla libera, non est quod Kemnitius nos docere contendat. Id enim nemo apud Catholicos ignorare permittitur. Sed de his haecenus, ne frustra bonas horas in nugis Kemnitianis consumpisse videamur.

(1) Rom. V. 46.

CAPUT XVIII.

Non transire ad posteros per generationem omnia peccata parentum, sed primum tantum primi hominis lapsum.

Postrema restat questio ex tribus illis, quas cap. 13. proposuimus.

Est igitur questio, quod non peccatum per generationem trajiciatur ad posteros, illud ne unum, quod Adam primo commisit, an caetera omnia tum ipsis Adae, tum aliorum parentum?

Et quidem S. Augustinus in Enchiridio cap. 46. sic ait: « Parentum quoque peccatis parvulos obligari non solum primorum hominum, sed etiam suorum de quibus ipsi nati sunt, non improbabiler dicitur. » Idem repetit in lib. vi. adversus Julianum cap. 2. ejusque sententiam iisdem verbis tradidit S. Leo in epistol. 86. ad Nicetam; sanctus etiam Gregorius lib. xv. Moralium cap. 22. ad eandem sententiam, ut videtur, accessit.

Caeterum sancti isti Patres, fortasse non de contagione culpae, sed de communicatione poenae locuti sunt. Deus enim (ut supra diximus) et ex Scripturis divinis evidenter colligitur: Visitat peccata Patrum in filios in tertiam et quartam generationem his, qui oderunt eum.

Nam quod attinet ad culpam, extra controversiam esse debet, unum tantum, hoc est, primum primi parentis peccatum, ad posteros carnali generatione transmitti. Sic enim B. Apostolus loquitur in epist. ad Rom. v: *Judicium quidem ex uno (delicto) in omnes homines in condemnationem, gratia vero ex multis delictis in justificationem* (1). Quo loco differentiam ponit Apostolus inter peccatum quo damnata est massa generis humani, et gratiam, qua liberatur, ac dicit, peccatum unum fuisse, quod omnes homines perdidit, gratiam vero non ab illo uno solum, sed etiam ab omnibus aliis liberare.

Hinc in eodem loco ipse idem Apostolus ait: *Unus delicto multi mortui sunt; et: Unus delicto mors regnavit; et: Unus delicto in omnes homines in condemnationem; et: Per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi.* Hinc etiam in eodem

loco vocat Adamum formam futuri, id est, Christi, et in epist. I ad Corinth. cap. xv. Apostolus comparat Adamum cum Christo, et illum vocat primum hominem, hunc secundum hominem, quia nimirum ille solus omnem suam posteritatem perdidit, hic solus omnem suam posteritatem reparavit. Quod si peccata non solum primi parentis, sed aliorum etiam per generationem traheremus neque solus Adam recte diceretur forma futuri, neque Christus recte diceretur secundus homo. Id quod diligenter notavit S. Augustinus et ex Augustino S. Prosper in libro sententiarum Augustini, sententia 299.

Deinde sancti Patres hoc idem summa consensione testantur. Nam S. Ignatius in epist. ad Trallianos, peccatum quod nascendo trahimus, vocat antiquam impietatem S. Irenaeus lib. v. adversus haereses vocat chirographum, quod scripsit Adam. S. Cyprianus lib. iii. epist. 8. vocat contagium mortis antiquae S. Joannes Chrysostomus in priorum epistol. ad Corinth. homil. 40. vocat radicale peccatum. S. Hieronymus lib. iii. adversus Pelagianos extremo, non agnoscit in parvulis ullum peccatum, praeter primam primi parentis praeviationem, idque testimonio Cypriani confirmat. S. Augustinus lib. i. de peccatorum meritis et remiss. cap. 10. unum esse dicit peccatum, in quo omnes peccaverunt. Et apertius in Enchiridio cap. 43. scribit, parvulos soli peccato originali mori cum baptizantur, adultos autem illis omnibus peccatis mori, quae male vivendo addiderunt ad illud unum, quod nascendo traxerunt. Deinde addit c. 44. cum adulti dicuntur mori peccato per baptismum, et parvuli dicantur baptizari in remissionem peccatorum, utramque sententiam esse tropicam, in illis enim ex numero singulari intelligi numerum multitudinis, in istis contra ex numero multitudinis intelligi numerum singularem. Denique cap. 45. adjungit, peccatum originale unum tantum esse, sed interdum significari numero multitudinis, quia multas partes et quasi membra continet, cum in illo uno peccato

superbia, sacrilegium, fornicatio spiritualis, et alia quaedam cerni poterint. S. Anselmus in lib. de conceptu virginali et peccato originali, cap. 23. quaestionem proponit, an peccatum, quod a parentibus trahimus, sit unum vel multa, et respondet esse unum. Quae sententia fuit etiam Petri Lombardi, et scholasticorum Theologorum lib. ii. sentent. dist. 33.

Iis accedunt rationes, nam si Adam non peccasset, transmisisset quidem ad posteros justitiam originalem, quae non tam ipsi, quam toti naturae in ipso data fuerat: non autem transmisisset dona sua personalia, prudentiam, acquisitas virtutes, et alia id genus: igitur ratio postulat, ut non transmittat etiam peccata sua personalia, sed illud unum dumtaxat, propter quod justitia originali privatus fuit, quod naturae peccatum a Theologis nominatur.

Deinde experientia docet, saepe viros admodum malos genuisse viros admodum bonos, hoc est, ab ineunte aetate pronos ad virtutes, et opera egregia. Achaz enim et Amon reges determi filios genuerunt Ezechiam et Josiam, qui et viri optimi et reges praestantissimi ab ipsa pene infantia fuisse narrantur. At si vitia parentum omnium transirent ad proles, laborassent certe parentum vitia Ezechias et Josias, saltem initio aetatis: neque enim uno die tot vitia funditus eradicari potuissent.

Neque vero S. Augustinus, S. Leo et S. Gregorius in locis initio adductis contrarium sentiunt. Non enim de contagione culpae, sed de communicatione poenae locuti sunt. Quod vel ex eo perspicium esse potest, quod allegant verba illa Exodi xx: *Quia reddis peccata patrum in filios in tertiam et quartam generationem* (1). Quod esse intelligendum de filiis illis, qui peccata parentum imitantur, idem Gregorius loco cit. docet, juxta verbum Domini Ezechielis cap. xviii: *Filius non portabit, iniquitatem patris* (2). Sed de hac re supra disseruimus cap. 7. et 8. hujus libri.

(1) Exod. XX. 5. — (2) Ezech. XVIII. 20.